

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی

مرکز ملی فضای مجازی

بسم الله الرحمن الرحیم

دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی

شماره: ۱۰۷۸۷۵

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۱۹

پیوست: دارد

مجلس شورای اسلامی	قوه قضائیه
سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	سازمان نیروهای مسلح
فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	وزارت آموزش و پرورش
دادستانی کل کشور	وزارت اطلاعات
مرکز ملی فضای مجازی کشور	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	وزارت جهاد کشاورزی
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	وزارت دادگستری
وزارت امور اقتصادی و دارایی	وزارت راه و شهرسازی
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت امور خارجه	وزارت کشور
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	وزارت نفت
وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت ورزش و جوانان
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	وزارت نیرو
وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	سازمان برنامه و بودجه
سازمان امور اداری و استخدامی کشور	معاونت راهبردی ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور	معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت امور مجلس ریاست جمهوری	سازمان انرژی اتمی
معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری	سازمان حفاظت محیط زیست
بنیاد شهید و امور ایثارگران کشور	سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
مکرک جمهوری اسلامی ایران	بنیاد مرکزی جمهوری اسلامی ایران
سازمان امور مالیاتی	سازمان بورس و اوراق بهادار
سازمان ملی استاندارد ایران	صندوق توسعه ملی

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی

مرکز ملی فضای مجازی

بسم الله الرحمن الرحیم

دبیر شورای عالی و رئیس مرکز ملی

شماره: ۱۰۷۸۷۵

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۱۹

پیوست: دارد

مرکز ملی اطلاعات مالی

مرکز مدیریت راهبردی اقا

سازمان نظام صنفی رایانهای

ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

به موجب اجرای "تبصره ۳ بند د" «سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی - مصوب هشتاد و چهارمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۱ شورای عالی فضای مجازی کشور»، اقدام کلان ردیف بیست و دوم از بند د سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی با موضوع «نظامنامه رمزارز اعم از ایجاد رمزارز ملی و ساماندهی کاربری رمزارزهای جهان روا» که در یکصد و پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۹ کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور به تصویب رسیده است، برای اجرا ابلاغ می شود.

بسم الله الرحمن الرحیم

سید محمد امین آقامیری

رونوشت:

دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس محترم جمهور، دفتر رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس محترم قوه قضائیه، دفتر معاون اول محترم رئیس جمهور، اعضای محترم شورای عالی فضای مجازی کشور، دستگاه‌های عضو کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه شورای نگهبان، دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان بازرسی کل کشور، دفتر هیئت دولت، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی و روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران.

نظام‌نامه رمزارز اعم از ایجاد رمزارز ملی و ساماندهی کاربری رمزارزهای جهان‌روا

مصوب یکصد و پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۹ کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور

کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور در اجرای ردیف ۲۲ اقدامات کلان سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی، سند «طراحی نظام رمزارز اعم از ایجاد رمزارز ملی و ساماندهی کاربری رمزارزهای جهان‌روا» را در یکصد و پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۹ به شرح ذیل به تصویب رساند:

اهداف و سیاست‌ها

- ۱- منفعت بردن کشور از فرصت‌های بالقوه فناوری بلاکچین و حفظ امنیت اقتصادی کشور و شهروندان با رویکرد پیشگیری از خطرات و تهدیدها؛
- ۲- حفظ ارزش و کارکرد پول ملی و ممانعت از بکارگیری رمزارزهایی که به عنوان ابزار پرداخت در داخل کشور (بجز رم‌پول بانک مرکزی)؛
- ۳- تنظیم گری تولید، عرضه و معاملات رمزارزهایی که با هدف مشاهده‌پذیری و نظارت‌پذیری این فعالیت‌ها؛
- ۴- فرهنگ‌سازی استفاده از فناوری‌های بلاکچین و رمزارزهایی که در جهت تأمین مالی تولید و تسهیل تجارت خارجی؛
- ۵- منع بکارگیری رمزارزهایی که در جهت اقدامات غیرمجاز یا مجرمانه نظیر پولشویی، تأمین مالی تروریسم، کلاهبرداری، فرار مالیاتی و قاچاق با تعیین حقوق و تکالیف فعالان این حوزه و محدوده ممنوعه فعالیت آن‌ها با عباراتی روشن و غیرقابل تفسیر؛
- ۶- حفظ محرمانگی و جلوگیری از سوءاستفاده از داده‌ها، اطلاعات و مبادلات شهروندان و حراست از حقوق آن‌ها در حدود قوانین و مقررات توسط ارائه‌دهندگان خدمات، تنظیم‌گران بخشی و دستگاه‌های اجرایی مرتبط؛
- ۷- حفظ و توسعه ظرفیت منابع انسانی و مالی ایرانی در داخل کشور و جلوگیری از خروج سرمایه شهروندان به سکوها خارجی و غیررسمی و افزایش توان رقابتی سکوها و رمزارزهایی که داخلی با رقبای منطقه‌ای و جهانی؛
- ۸- جلوگیری از موازی‌کاری، اعمال سلیقه و سوءاستفاده از تعارض منافع در تنظیم‌گری و مقابله با انحصار، رقابت بنگاه‌های دولتی با بخش خصوصی و اعمال اختیارات خارج از صلاحیت‌های قانونی در کسب و کارهای رمزارزایی؛
- ۹- ارتقای فرهنگ و سواد رسانه‌ای، مالی و اقتصادی و آگاهی بخشی به افکار عمومی درباره خطرات و تهدیدهای سوءاستفاده در حوزه رمزارزایی که فرصت‌های این فناوری برای سرمایه‌گذاری‌های مفید.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی مرکز ملی فضای مجازی

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات: اصطلاحات و مفاهیم حوزه رمزدارایی‌ها به شرح ذیل تعریف می‌شوند. این تعاریف علاوه بر این مصوبه، ملاک تشخیص و رفع ابهام تخصصی و کارشناسی در موضوعات مختلف برای دستگاه‌های متولی خواهد بود.

۱-۱- رمزدارایی (crypto-asset): هر موجودیت رقمی (دیجیتال) رمزنگاری شده غیرقابل نسخه‌برداری حاکی از ارزش یا حقی که با استفاده از فناوری دفتر کل توزیع شده، در فضای مجازی قابل تولید، نگهداری، انتقال و معامله است؛

۲-۱- فناوری دفتر کل توزیع شده (distributed ledger technology): نوعی زیرساخت ثبت الکترونیکی که امنیت تراکنش یا داده‌های رقمی را در برابر تغییر، حذف و نظایر آن، با رویکرد اشتراک گذاری داده‌ها در شبکه میزبانان مختلف تضمین می‌نماید و بدون اتکا به اشخاص ثالث قابل اعتماد و صرفاً مبتنی بر اجماع تأییدکنندگان مجاز شبکه، عملیات تأیید تراکنش را مدیریت می‌نماید؛

۳-۱- دارایی رقمی (digital asset): هر موجودیت رقمی (دیجیتال) حاکی از ارزش یا حق مالی که در فضای مجازی قابل تولید، نگهداری، انتقال و معامله است؛

۴-۱- رمزدارایی باپشتوانه (crypto asset-referenced): هر نوع رمزدارایی، بجز رمزپول، که دارای اعتباری به پشتوانه ارزش مقدار مشخصی از یک مال (عین کلی) یا مجموعه‌ای از اموال یا حقوق مالی است؛

۵-۱- رمزپول: نوعی پول رقمی (دیجیتال) رمزنگاری شده که در بستر پایگاه داده اشتراکی به صورت متمرکز (با محوریت بانک مرکزی ج.ا.ا) یا غیرمتمرکز ایجاد و به صورت غیرمتمرکز مبادله می‌شود؛

۶-۱- ارائه‌دهنده خدمت (service provider): شخصی که در حوزه خدمات مرتبط با رمزدارایی‌ها از جمله آموزش و مشاوره سرمایه‌گذاری، سبدگردانی، معامله، ایجاد یا توسعه زیرساخت، حوزه انتقال، پرداخت، نگهداری و امثال آن، ارائه خدمات می‌نماید؛

تبصره ۱- منظور از مال در «بند ۴»، مال موضوع «بند ب ماده ۱» قانون مبارزه با پولشویی (۱۳۸۶) و اصلاحات بعدی است.

تبصره ۲- انواع رمزدارایی‌ها، محصور به «بندهای ۴ و ۵» این ماده نخواهد بود. چنانچه در ماهیت انواع یا مصادیقی از رمزدارایی‌ها اختلافی حاصل شود کمیته تخصصی موضوع «ماده ۳» این سند، مرجع تخصصی تشخیص ماهیت و تطبیق مصداق خواهد بود.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی مرکز ملی فضای مجازی

ماده ۲- به لحاظ تفاوت ماهوی رمزارایی‌ها، سیاست کشور در مواجهه با انواع آن‌ها در دو دسته ذیل قرار دارد:

الف) سیاست حمایتی در قبال توسعه، ترویج و فراگیر شدن قانون‌مند انواع رمزارایی‌های دارای پشتوانه و دارای شفافیت تراکنش (قابلیت رهگیری و احراز هویت) با تنظیم گری و مقررات‌گذاری مناسب، تسهیل‌گری کسب‌وکار، ساده‌سازی مقررات و ضوابط و تدوین مشوق‌ها و حمایت‌های مالی و اقتصادی؛

ب) سیاست کنترل یا مقابله فعال نسبت به رمزارایی‌های جهان‌روا با اتخاذ سیاست «تنظیم‌گری کنترلی» و «مدیریت مخاطرات» به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی و به حداقل رساندن آسیب‌ها و مخاطرات آن‌ها در حوزه‌های مختلف اقتصادی، مالی، پولشویی، جرایم، پیشگیری و مقابله با فعالیت‌های کلاهبردارانه، اغواگریانه و غیرشفاف.

ماده ۳- کمیته تخصصی رمزارایی‌ها، مرکب از نمایندگان اعضای کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور تشکیل می‌شود و موظف است اجرای تکالیف محوله به دستگاه‌ها در این سند را پیگیری و عملکرد ایشان در تطبیق با تکالیف محوله، سیاست‌ها، اهداف و مصوبات بالادستی را به صورت ماهانه به کمیسیون عالی یادشده گزارش کند.

تبصره: کمیته موضوع این ماده می‌بایست اقدامات تنظیم‌گران و دستگاه‌های متولی را از حیث انطباق با قوانین، مصوبات شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، پیگیری و حسب مورد، از طریق مرکز ملی فضای مجازی، به دستگاه‌های نظارتی کشور منعکس نماید.

ماده ۴- استخراج و معاملات رمزارایی‌ها صرفاً در چهارچوب قوانین و مقررات کشور، سیاست‌ها و الزامات این سند و تحت نظارت تنظیم‌گران یاد شده در جدول ماده ۴ مجاز است. تنظیم‌گران هر حوزه موظفند مطابق تقسیم کار ذیل و براساس اهداف و سیاست‌ها، مقررات این مصوبه و اسناد مصوب مبتنی بر آن و همچنین مطابق مصوبات کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور به تنظیم‌گری حوزه یاد شده اعم از مقررات ارائه خدمات (عرضه اولیه، بازارهای معاملاتی، مشاوره، سرمایه‌گذاری و امثال آن)، شیوه‌های نگهداری رمزارایی یا پشتوانه احتمالی آن‌ها و امثال آن پردازند. تنظیم‌گران موضوع این ماده موظفند بر اساس تبصره ذیل بند (۴-۲-) «شرح وظایف، اختیارات و ترکیب اعضای کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور» مصوب هشتمادویکمین جلسه شورای عالی فضای مجازی کشور، تمامی مصوبات موضوع این ماده را پیش از ابلاغ برای بررسی انطباق با مصوبات شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون‌های عالی فضای مجازی کشور به مرکز ملی فضای مجازی ارسال نمایند.

ردیف	موضوع	تنظیم‌گر	دستگاه‌های همکار
۱	استخراج	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارتخانه‌های نیرو، نفت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی و گمرک)، بانک مرکزی ج.ا.ا، فرماندهی انتظامی ج.ا.ا و سازمان ملی استاندارد ایران
۲	ابزار پرداخت خارجی	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت
۳	ابزار پرداخت داخلی	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی)
۴	رمزپول با محوریت بانک‌های مرکزی داخلی یا خارجی (CBDC)	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	
۵	ابزار تأمین مالی	شورای ملی تأمین مالی تولید	
۶	اوراق بهادار (رمزدارایی با پشتوانه)	سازمان بورس و اوراق بهادار	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۷	ابزار معامله مالکیت عین	وزارت صنعت، معدن و تجارت	حسب مورد تنظیم‌گر کالای مربوط
۸	فراهم‌سازی شرایط و استاندارد مالی - حقوقی توثیق رمزدارایی‌ها از طریق سامانه ملی توثیق	شورای ملی تأمین مالی تولید	
۹	استفاده از رمزدارایی‌ها علاوه بر استفاده از رمزپول برای تأمین مالی خارجی (فاینانس) و سرمایه‌گذاری خارجی موضوع بند «ث» ماده ۲۹ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها	شورای ملی تأمین مالی تولید	

تبصره ۱: سیاست‌گذاری و نظارت بر رمزدارایی‌های مبتنی بر شمش یا مسکوک طلا بر اساس مصادیق «جزء ۱۹ بند الف» ماده ۴ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بر عهده بانک مرکزی است؛

تبصره ۲: رمزدارایی‌های بجز موارد فوق در کارگروه مدیریت محیط‌های آزمون موضوع مصوبه هشتاد و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۳۰ کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، بررسی و تنظیم‌گری می‌شوند.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی مرکز ملی فضای مجازی

ماده ۵- ضوابط زیر بر تنظیم گران حوزه رمزدارایی ها حاکم است:

۵-۱- مرکز اطلاعات مالی موظف است ضوابط اختصاصی مربوط به مخاطره سنجی و مدیریت مخاطرات ناشی از پولشویی و تأمین مالی تروریسم از طریق رمزدارایی ها از جمله مخاطره سنجی تراکنش ها و گزارش تراکنش های مشکوک رمزدارایی را تدوین و به کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور ارائه نماید؛

۵-۲- فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با هدف پایش و ارتقای امنیت سایبری و کشف جرم در این حوزه و در اجرای تکالیف مندرج در سند «نظام ملی پیشگیری و مقابله با حوادث فضای مجازی»، پیوست «الزامات انتظامی سایبری تخصصی کارگزاران مبادله» در این سند را با همکاری دستگاه های امنیتی و دادستانی کل کشور بروزرسانی کند و به کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور ارائه دهد و نیز شاخص های امنیت در حوزه رمزدارایی ها را به صورت دوره ای به کمیسیون عالی امنیت فضای مجازی کشور اعلام نماید؛

۵-۳- قوه قضائیه موظف است شعب تخصصی برای رسیدگی به جرائم مرتبط با این حوزه اختصاص دهد؛

۵-۴- قوه قضائیه موظف است حقوق کاربران، جرائم و مجازات های مرتبط با حوزه رمزدارایی ها را در قالب لایحه ای قضایی تدوین و برای انجام مراحل تقنینی پیگیری نماید؛

۵-۵- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است برای عرضه رمزپول مشترک با سایر کشورها، برنامه ریزی نموده و اقدامات لازم را صورت دهد؛

۵-۶- تمامی تنظیم گران موظفند از فناوری های نوین تنظیم گری (RegTech) در رصد و نظارت بر فعالیت های حوزه رمزدارایی با رعایت قوانین و مقررات از جمله اصل ۲۵ قانون اساسی استفاده نمایند؛

۵-۷- تنظیم گران مکلفند با استفاده از یک یا چند راهکار از جمله اخذ تضامین و وثایق، سازوکار بیمه و سازوکار نهاد امین دارایی، مخاطرات رمزدارایی ها را تا حد امکان مدیریت نمایند و گزارش اجرای این بند را هر ۳ ماه یکبار به کمیته تخصصی موضوع ماده ۳ این سند ارائه دهند؛

تبصره ۱- بیمه مرکزی ج.ا.ا موظف است سازوکارهای جدید بیمه مخاطرات رمزدارایی ها یا پشتوانه آن ها را با هدف مدیریت مخاطرات کاربران و ارائه دهندگان خدمات، ظرف ۶ ماه از ابلاغ این سند تهیه و گزارش آن را به کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور ارائه نماید.

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی مرکز ملی فضای مجازی

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات رمزدارایی (اعم از صادرکنندگان، عرضه‌کنندگان، بازارهای معاملاتی و امثال آن) مکلفند از خدمات بیمه و وثیقه‌گذاری بر اساس الزامات تنظیم‌گر، برای پوشش مخاطرات رمزدارایی یا پشتوانه آن‌ها استفاده نمایند.

۸-۵- تمامی تنظیم‌گران موظفند با هدف تقویت سازوکارهای خودتنظیم‌گری در تدوین پیش‌نویس‌های مقررات مربوط به رمزدارایی‌ها، از همکاری تشکلهای بخش خصوصی و نهادهای صنفی مورد تأیید کمیته تخصصی موضوع ماده ۳ این سند استفاده نمایند؛

۹-۵- فعالیت انتفاعی در حوزه استخراج و ارائه خدمات رمزدارایی توسط هر یک از نهادهای تنظیم‌گر موضوع این سند یا مجموعه‌های تابعه آنان در رقابت با بخش خصوصی بدون تأیید کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور ممنوع است؛

۱۰-۵- محدودسازی خدمات پایه کاربردی و زیرساختی (نظیر احراز هویت، پرداخت و خدمات شبکه بانکی)، برای عموم ارائه‌دهندگان خدمت، منوط به اخذ تأییدیه از کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور است.

ماده ۶- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است با همکاری سازمان صدا و سیما، قوه قضائیه، پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات فراجا (فتا)، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تنظیم‌گران بخشی موضوع این سند و نهادهای خودتنظیم‌گر، در چهارچوب سیاست‌های این سند، طی دو هفته از زمان ابلاغ آن، پیش‌نویس مقررات تبلیغات رمزدارایی‌ها را تدوین و برای تصویب و ابلاغ به کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور ارائه دهد؛

ماده ۷- تمامی مصوبات قبلی کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور درباره رمزدارایی‌ها که با مواد فوق مغایرت دارند، پس از ابلاغ مقررات جدید ذیل این سند، نسخ می‌شوند؛

تبصره: مرکز ملی فضای مجازی موظف است اصلاح مصوبات سایر مراجع صدور مقرر دربارہ رمزدارایی‌ها از جمله مصوبات شورای عالی مبارزه با پولشویی و انطباق آنها با این سند را به صورت کتبی درخواست و پیگیری نماید.